

Študijski programi oziroma smeri
Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani

SOCIOLOGIJA KULTURE

Oddelek za
sociologijo

UNIVERZA
V LJUBLJANI

FF

Filozofska
fakulteta

Podatki o programu

Naziv: prvostopenjski študijski program
Sociologija kulture

Trajanje: 3 leta

Točke: 180 kreditnih točk po ECTS

Opis programa

Sociologija je veda o družbi, družbenih razmerjih (ki so razmerja moči) in procesih. Na Oddelku za sociologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani se že več kot pol stoletja razvija v dialogu s humanističnimi vedami ter se osredotoča na kvalitativno raziskovanje in na interpretiranje različnih oblik sporočanja s perspektive družbenih razmerij. Pri tem je pomembna materialistična teoretska tradicija. Sociologija kulture je veda, ki izvaja sociološko analizo produkcijskih pogojev in družbenih kontekstov glavnih področij kulture, kot so knjiga, glasba, film, gledališče, vizualne umetnosti in mediji. Na ta način preučuje referenčna dela, sloge in trende v umetnostni in popularni kulturni produkciji ter njihovo recepcijo v strokovni in širši javnosti. Študentke in študente seznanja tudi s teorijami, ki so relevantne za kulturne analize in prihajajo iz drugih humanističnih ved, kot so filozofija, antropologija, psihoanaliza, semiotika, jezikoslovje ter literarna in filmska teorija. Poleg tega enopredmetni študijski program Sociologije kulture vključuje tudi vsebine dvopredmetnega študijskega programa Sociologija ter seznanja študentke in študente z osnovami družboslovnih teorij, zgodovine in razvoja sociološke misli, razmerja med sociologijo in humanistiko ter kvantitativne in kvalitativne metodologije sociološkega in kulturološkega raziskovanja.

Študij Sociologije kulture je zasnovan tako, da na začetku gradi na temeljnih socioloških in širše humanistično-družboslovnih znanjih, ki se v višjih letnikih razvija v specialna polja sociologije, kot so sociologija spola, sociologija medijev, sociologija religije, sociologija nacionalizma, in v specialna polja sociologije kulture, kot so sociologija filma, sociologija knjige, sociologija gledališča, sociologija vizualnih umetnosti, sociologija glasbe, analiza ideologije in analiza kulturnih reprezentacij. Poleg tega vsebuje večšinske predmete, ki seznanjajo študentke in študente z načini dela na področjih publicistike, založništva, organiziranja razstav, prireditev in festivalov ter upravljanja v kulturnih institucijah, nevladnem sektorju in kulturni industriji in jih s tem usposablja za strokovno operativno.

Študenti in študentke prvostopenjskega univerzitetnega dvopredmetnega študijskega programa Sociologija kulture pridobivajo temeljna znanja o družbenih procesih (od širših in dolgotrajnejših zgodovinskih procesov, kot je denimo proces civiliziranja, do sodobnih procesov, kot je denimo današnja množična uporaba interneta), razporeditvi družbene moči (tako formalni v obliki državne politike kot v številnih neformalnih oblikah, kot so moška nadvlada v družinskih razmerjih ali neinstitucionalizirana, vendar zato nič manj prisotna, razmerja razredne, etnične in rasne prevlade) in kulturi v širokem pomenu besede (ne le umetnost, temveč tudi popularna in množična kultura – popularna glasba, filmi, nadaljevanke, družbena omrežja – ter tudi kultura vsakdanjega življenja, tj. moda, nakupovanje, oblike družabnosti, izbire prehrane in notranje opreme stanovanj itn.).

Pridobijo tudi temeljna znanja o produkcijskih pogojih, družbenih kontekstih, referenčnih delih, aktualnih trendih in relevantnih teorijah in analitičnih prijemih na glavnih področjih kulture, kot so knjiga, glasba, film, gledališče, vizualne umetnosti in mediji. Usposobijo se za prepoznavanje, analizo in kritično vrednotenje kulturnih pojavov, procesov, praks in produktov na teh področjih ter za vključitev v samostojno ali timsko strokovno delo na področju kulturnega sektorja. Na drugostopenjskem študiju študentke in študenti nadgrajujejo osnovna znanja o družbi in kulturi z zahtevnejšimi teorijami in se usposabljaajo za samostojno raziskovalno delo.

Člani oddelka se poleg pedagoškega in znanstvenoraziskovalnega dela angažirajo kot kritični intelektualci tudi v javnem in medijskem življenju. Strokovno se udeležujejo v organih Slovenskega sociološkega društva in Evropskega sociološkega združenja ter v uredniških odborih pomembnih nacionalnih založb na področju humanistične in družboslovne teorije, kot sta Založba Sophia in Založba /*cf.

Na Oddelku za sociologijo UL FF deluje Študentsko sociološko društvo Sociopatija, v katerem študenti in študentke organizirajo strokovne in družabne dogodke ter tako nadgrajujejo svoj intelektualni razvoj in se kalijo v strokovnih veččinah. Številni študenti in študentke oddelka delujejo na Radiu Študent in v drugih nevladnih organizacijah, zlasti na področjih visoke in popularne kulture, ter v različnih iniciativah, kjer že v času študija razvijajo svoj strokovni fokus in karierno pot.

Predmetnik

	predavanja	vaje	seminar	skupaj	kreditne točke
1. letnik					
1. semester					
1. Osnove sociološkega raziskovanja I	30	30		60	5
2. Uvod v sociologijo I	30	30		60	5
3. Uvod v sociologijo kulture I	30	30		60	5
4. Osnove humanistične misli	30		15	45	4
5. Publicistika		30	15	45	4
6. Zunanji izbirni predmet 1	30		30	60	5
2. semester					
7. Osnove sociološkega raziskovanja II	30	30		60	5
8. Uvod v sociologijo II	30	30		60	5
9. Uvod v sociologijo kulture II	30	30		60	5
10. Sociološko branje in pisanje ter informacijski praktikum		45		45	4
11. Upravljanje v kulturi		45		45	4
12. Izbirni predmet 1	30		15	45	4
12. Zunanji izbirni predmet 2	30		30	5	5
2. letnik					
3. semester					
14. Družbene spremembe in razvoj	30		30	60	5
15. Klasična sociološka misel	30		30	60	5
16. Sociologija religije	30		30	60	5
17. Kulturna analiza in reprezentacije	30		30	60	5
18. Sociologija vizualnih umetnosti	30		15	45	5
19. Izbirni predmet 2	30		15	45	4
4. semester					
20. Sociologija vednosti in znanosti	30		30	60	5
21. Sodobne družboslovne teorije	30		30	60	5
22. Teorije ideologije	30		30	60	5
23. Sociologija vsakdanjega življenja	30		30	60	5
24. Sociologija medijev in komuniciranja	30		15	45	4
25. Uvod v filmske študije	30		15	45	4
26. Izbirni predmet 3	30		15	45	4

3. letnik

5. semester

27. Popularne kulture	30	15	45	4
28. Sociologija gledališča	30	15	45	4
29. Sociologija spola	30	15	45	4
30. Globalna kultura	30	15	45	4
31. Digitalna kultura	30	15	45	4
32. Sociologija naroda in nacionalizma	30	15	45	4
33. Izbirni predmet 4	30	15	45	4

6. semester

34. Sociologija družbenih gibanj in političnih institucij	30	15	45	4
35. Izbirni predmet 5	30	15	45	4
36. Izbirni predmet 6	30	15	45	4
37. Zunanji izbirni predmet 3	30	30	60	5
38. Zunanji izbirni predmet 4	30	30	60	5
39. Diplomsko delo				10

Nabor strokovnih izbirnih predmetov

	predavanja	vaje	seminar	skupaj	kreditne točke
1. Sociologija materialne kulture	30		15	45	4
2. Sociologija knjige in branja	30		15	45	4
3. Religije in moderna družba	30		15	45	4
4. Socialna psihologija	30		15	45	4
5. Uvod v gejevske in lezbične študije	30		15	45	4
6. Uvod v globalizacijske študije	30		15	45	4
7. Popularna godba	30		15	45	4

Navedeni so zgolj nekateri izbirni predmeti, celotna ponudba je objavljena v predstavitvenem zborniku študijskega programa. Nabor ponujenih predmetov se določa vsako leto posebej.

[Spletna različica](#)

Vsebinska predstavitev izbranih predmetov

Uvod v sociologijo I

Temeljni sociološki pristopi (funkcionalizem, marksizem, neomarksizem, interakcionizem, formalizem, fenomenologija, feminizem) in klasične sociološke teme, kot so razmerje med posameznikom in družbo, posebna starostna obdobja (otročstvo, mladost, starost) in vpetost v institucije (šolske, totalne idr.).

Uvod v sociologijo II

Družbene strukture ter koncepti in sodobni trendi na področjih družbenih neenakosti in družbene stratifikacije, revščine, dela (plačanega in neplačanega) in zaposlovanja, režimov blaginje in socialne države.

Uvod v sociologijo kulture I

Zgodovinsko in konceptualno uvajanje v analizo kulture ob vključevanju strukturnih vidikov in analize vsakdanjega življenja. Analiza razmerij družba–kultura, kultura–umetnost, visoka–nizka kultura, jezik–kultura, kultura–identiteta.

Uvod v sociologijo kulture II

Analiza kulture skozi tradicijo kritične teorije: kulturna industrija in razmerje med produkcijo in recepcijo kulturnega blaga, tehnična reprodukcija umetnosti in učinki na vzniki množične kulture in potrošništva, novi modeli percepcije umetnosti ter delitve na visoko in nizko umetnost, zgodovinsko spremenjeni status umetnine, množični mediji in družba spektakla.

Družbene spremembe in razvoj

Modeli razvoja kompleksnosti v primerjavi s poenostavljenimi predstavami o družbenem razvoju kot linearnem napredku in teleološkem napredovanju. Problematizacija prehoda iz narave v družbo in biologistične koncepcije socialne evolucije. Ekologistične koncepcije družbenega razvoja v socialni antropologiji. Meje rasti.

Sociologija religije

Temeljne teme in koncepti sodobne sociologije religije in empirične raziskave: sekularizacija in revitalizacija; ljudska religioznost; nova religiozna gibanja; civilna religija; nacionalne in politične ideologije in/kot religije; država, organizirane religije in civilna družba; postmoderna: privatizacija in deprivatizacija (javne) religije.

Teorije ideologije

Razvoj teoretske perspektive od klasične, ki kot medij ideologije predpostavlja pisavo, pisanje in diskurz, k sodobnejši, ki upošteva, da sta pisava in pisanje v zatonu in da ideologija danes učinkuje prek masovnih podatkov (big data) in manipulacije afektov. Vloga medijskih tehnologij v sodobni kapitalistični ekonomiji.

Kulturna analiza in reprezentacije

Temeljna dela na področjih semiotike, psihoanalize, filmske in televizijske teorije ter feministične teorije v polju slikarstva in množičnih medijev. Konstrukcije vizualnih polj v slikarstvu, fotografiji, na filmu in televiziji.

Sociologija vizualnih umetnosti

Institucionalni in estetski ustroji različnih umetnostnih praks v zgodovinski in teoretski perspektivi. Vprašanja reprezentacije, telesa, pogleda in tradicij v zahodni tradiciji od renesanse dalje. S perspektive feministične likovne teorije obravnavane reprezentacije spolne razlike v vizualnih podobah tradicije zahodne likovne umetnosti.

Uvod v filmske študije

Razvoj filma v 20. stoletju skozi preplet zgodovinskih okoliščin, industrijske politike, avtorskih angažmajev in umetnostnih premen. Vključene so tudi filozofija in psihologija umetnosti, osnove filmske estetike ter sodobne sociološke analize postindustrijske družbe.

Popularna godba

Sodobni procesi oblikovanja globalne glasbene kulture in lokalnih glasbenih kultur. Kontekstualna obravnava popularne godbe v celotnem polju glasbe, spreminjajoča se razmerja med umetno, ljudsko in popularno glasbo.

Sociologija gledališča

Družbenost gledališča, problematizacija teze o neodvisni gledališki sferi, vzajemno učinkovanje gledališča in drugih družbenih sfer (ekonomije in prava). Sodobne študije iz sociologije gledališča, kulturne zgodovine in sociologije kulture.

Sociologija materialne kulture

Problematizacija predmetnih praks (produkcije, menjave in distribucije; potrošnje s praksami uporabe in izmenjave predmetov). Razlikovanje med utilitarno in simbolno razsežnostjo predmetov in kulturnimi pomeni načinov njihove uporabe. Prakse, v katerih je v sodobnih družbah razvita ideološka razsežnost predmetnosti.

Sociologija medijev in komuniciranja

Različni vidiki proučevanja komuniciranja in medijev. Glavni teoretski pristopi (in njihove podmene) k medijem in komuniciranju v sodobnem družboslovju. Koncepti analize medijsko posredovanih kulturnih form in družbenih razmerij. Razmerje med jezikom in komuniciranjem. Grafizem in pisava. Intermedialnost in intertekstualnost sodobnih medijev. Ideološke in kulturne posledice digitalizacije in IKT.

Sociologija spola

Odnos sociologije do vprašanj spola pred nastankom feministične sociologije. Sodobne teoretske diskusije o spolu in spolni razliki. Tematiziranje razlike med biološkim in družbenim spolom. Spol v socializaciji, izobraževanju, družinskih vlogah. Spreminjanje spolnih vlog. Spolna delitev dela, spolna segregacija in/ali segmentacija dela in zaposlovanja, feminizacija in maskulinizacija poklicev.

Pogoji za dokončanje programa

Vse obveznosti, ki jih določajo študijski program in učni načrti posameznih predmetov, v skupnem obsegu 180 KT.

Strokovni profil in veščine

Oddelek za sociologijo UL FF goji tradicijo kritičnih teorij družbe in kulture. Svoje diplomantke in diplomante usposobi za abstraktno, analitično in kritično mišljenje in presojanje. Da jim široko razgledanost in teoretsko podlago za razumevanje družbe in kulture, ki jim omogoči, da teorije, koncepte in raziskovalne in analitične metode tvorno prenašajo na različna strokovna področja, na katerih bodo delali. Zmožni so se inovativno spoprijemati z novimi pojavi v družbi in kulturi ter jih umeščati v širši družbeni kontekst. To pomeni, da so usposobljeni in zavezani k stalnemu strokovnemu izpopolnjevanju svojega znanja.

Diplomantke in diplomanti Sociologije kulture poznajo poleg vsebin, ki jih podaja dvopredmetni študijski program Sociologija (osnove družboslovnih teorij in teorij kul-

ture, zgodovine in razvoja sociološke misli, razmerje med sociologijo in humanistiko ter kvantitativne in kvalitativne metodologije sociološkega in kulturološkega raziskovanja) tudi produkcijske pogoje, družbene kontekste, referenčna dela, aktualne trende in relevantne teorije, ki omogočajo sociološko analizo glavnih področij kulture, kot so knjiga, glasba, film, gledališče, vizualne umetnosti in mediji. Razumejo sodobno kapitalistično, globalizirano in kulturno raznoliko družbo in sodobne kulturne trende. Zmožni so prepoznavanja, analize in kritičnega vrednotenja družbenih in kulturnih pojavov, procesov, praks in produktov.

Diplomantke in diplomanti poznajo delo na področjih publicistike, založništva, organiziranja razstav, prireditev in festivalov ter upravljanja v kulturnih institucijah, nevladnem sektorju in kulturni industriji. Znajo zbirati bibliografske in druge podatke iz baz in drugih virov ter uporabljati IKT pri iskanju, izbiranju, obdelavi in predstavitvi informacij ter reševanju različnih strokovnih in delovnih problemov. Usposobljeni so za zasnovo in izvedbo strokovnih nalog. Zmožni so samostojnega branja akademskih besedil.

Zaposlitvene možnosti

Po zaključenem študiju imajo diplomanti in diplomantke Sociologije kulture znanja in kompetence za samostojno strokovno delo na področjih kulturne kritike in publicistike ter za timsko projektno sodelovanje v različnih kulturnih, medijskih, izobraževalnih, nevladnih ali političnih organizacijah, zlasti v kulturni produkciji, ki vključuje organiziranje razstav, prireditev in festivalov v okviru kulturnih institucij, nevladnih organizacij in kulturne industrije, pa tudi na področju marketinga in kulturnega menedžmenta. Zaposljivi so na različnih strokovnih področjih, kjer so potrebni kritična sociološka imaginacija, sociološka refleksija kulturnih praks ter poznavanje kulturne produkcije in produkcijskih pogojev.

Na drugi stopnji študija je možen vpis na enopredmetni študijski program Sociologija kulture na Oddelku za sociologijo UL FF, ki vodi v poglobljeno osvajanje temeljnih metodoloških, družboslovno-humanističnih in kulturnih znanj. Zaradi široke razgledanosti diplomantk in diplomantov Oddelka za sociologijo UL FF je mogoča tudi široka diagonalna prehodnost na druge družboslovne ali humanistične programe.

Kontakti za nadaljnje informacije

Strokovna služba oddelka

Andreja Končan
andreja.koncan@ff.uni-lj.si
Soba 428

Telefon

+386 1 241 11 20

Uradne ure

od ponedeljka do petka
od 11.00 do 13.00

Skrbnik študijskega programa

Igor Vidmar
igor.vidmar@ff.uni-lj.si

Spletna stran oddelka

<https://sociologija.ff.uni-lj.si/>

Za dodatne informacije o študiju se lahko obrnete tudi neposredno na študente in študentke Filozofske fakultete, in sicer na elektronski naslov tutorstvo@ff.uni-lj.si.

Zakaj študirati sociologijo kulture

»Študij na Oddelku za sociologijo me je opremil s širokim humanističnim znanjem in kritično misljo, s čimer mi je omogočil tako razvoj lastnih raziskovalnih interesov kakor tudi plodno udejestvovanje v novinarskem delu v času študija. K razširjanju obzorij oddelek pomembno prispeva s spodbujanjem študijskih izmenjav, pri čemer se v čim večji meri trudi prilagoditi študijsko-raziskovalnim interesom študentov. Študiju pa veliko pridoda tudi obštudijska dejavnost na oddelku, pri čemer bistveno vlogo igra študentsko društvo Sociopatija. To organizira družabne dogodke in z organizacijo okroglih miz in predavanj spodbuja samostojno raziskovalno udejestvovanje študentov in študentk.«

– Igor Jurekovič, mladi raziskovalec

